

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: 1 Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posilať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Na slobode.

Dvere žalára sa mi už otvorily, dni môjho trápenia už pominuly, naspák dostal som moju slobodu. Hrobové ticho žalára zas zamenil hluk každodenných bojov. Smrtný stav sa pominul a zas žijem. Nechodí mi za pätou žalárny strážca, nedávajú pozor na každý môj pohyb, aby hneď dali na vedomie ministerstvu. Občerstvujúcim vzduchom slobody pachtivo sa zas kojím. A tak nevy-slovne dobre mi padá to povedomie, že som na slobode! Zas tu sedím pri mojom písacom stole a krivými písmenami oriem vonkoncom po čistej strane, ktorá predo mnou leží. A zas prehliadnem, keď ma sadzáčov chlapec, ktorý pýta odo mňa rukopis, znepokojuje, pokým podo mnou tlačové mašiny jednozvučný kľopot robia.

To je môj starý svet, bez ktoréhožto hluku som bol za šesť mesiacov.

A teraz po šiestich mesiacoch skoro mi je neobyčajné, ba úrážlive to klepanie. Buchot motora (rušeňa), farbavých, tlačových mašin, hluk pod oknom rutiácich sa vozov, krik na ulici skoro urážajú mi uši. Ale navzdor všetkému tomu nefahá ma naspák žalárové hlboké ticho, ktoré ma pol roka obkľučovalo. Jako by som sa znovu bol narodil, tak mi rýchlo bije srdco v tom kriku, ktorý i navzdor jeho neobyčajnosti dobre padá mojej duši. Jako baník, ktorý veľkú časť svojho života vnútri v matke zemi tráví, s krátkym čakanom pilne dlabajúc vrstvy čierneho uhlia, a ien zriedka kedy vychádza na povrch, aby sa na krásnej oblohe potešil a vtedy sotva sa môže dost nadýchať čerstvého povetria, sotva sa môže natešiť na

kvetnom pasienku: tak je to i somnou. Keď zas chytám sa pera, aby som pokračoval prácu tam, kde som ju v máji nechal, predo všetkým zrak môj obracám k Pánu nebies, od ktorého požehnanie i zkušanie pochádza, aby som mu vďaka vzdával za tú silu, ktorú mi do duše vliat. Tebe môžem poďakovať, všemohúci Otče! že som moje väzenie skrivodlivo na mňa nasúdené pokojne môhol pretrpeť. Tebe ďakujem, že duša moja neklesla pod veľkou farchou. Tebe ďakujem, že mi škamranie neprišlo na jazyk. Ty si ma posilnil, keď som počal kle-snúť, ty si ma tešil, keď ma zármutok obchádzal, ty si ma osvietil, keď mračno žiaľu rozprestieralo svoje čierne krídla. Tvoje požehnanie bolo mi podporou, tvoja milosť upevnila mi srdco, tvoje evanjelium zbavilo ma malomyseľnosti. Vďaka ti vzdávam, večný Otče za tieto dobrodenia; vďaka ti dávam za hojnosť tvojích milostí! Obdar ma svojou milosťou i na budúco, aby každý môj účinok, celý môj život, tvoju večnú slávu ohlašoval, a tvoje sv. zalúbenie si získať môhol.

Ďakujem i za sútrpnosť katol. obecnstvu, ktorá sa v tisícoch a tisícoch sútrpných a potešiteľných listoch vyjavila. Ďakujem za tie slzy, ktoré pre mňa ronily. Ďakujem za tie vzdychy, ktoré za mňa byly obetované, a ďakujem za tie milodary, ktorými priatelia našich zásad k útratám prispeli ráčili. Nech odplatí každú obeť, každý nábožný vzdych, cit a modlitbu bohatý Boh!

Chýr o tom, že som nespravodlivo odsúdený a že trpím zašiel i do Rímu, hlavného to mesta kresťanstva a oduševnených levitov

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

jednoho semeníša vo večnom meste k tomu mal, že bez rozdielu reči, rodu a národnosti sútrpné riadky mi poslali. Ani to vyrozprávať nevládzem, jak hlboko sa dotkol mojej duše tento krásny skutok. Veď nám katolíkom všetko je tak milé, čo z pápežovho mesta, zo slávnej zeme mučedníkov prichádza! Jakože by som sa tedy nebol radoval, keď klerici jedného výborneho ústavu z rozličných častok celého sveta v tom skvelom meste shromaždení, ktorí ma nikdy nevideli, a ktorých som ja nikdy nevidel s celou láskou ich vreleho srdca ma pozdravili a nad mojím odsúdením výraz dali svojej útrpnosti! Prijmite moju vrúcnu vďaku, vy mladí leviti, budúci to služobníci pri sv. oltári Kristovom, za vaše útrpné slová. Nech vás Boh požehná; a dá vám hojnej milosti všetkým, aby dosiahnúc váš sv. cieľ mohli ste sa stať vernými šafármi nebeských pokladov. Nech vás naplní sv. duch pápežského mesta, aby ste i vy sväte mohli žiť a jako svätí i umreť mohli. Bár sa osobne i neznáme, ale spája dušu našu tá istá viera, tá istá nádej a tá istá láska. Na tejto zemi sa snáď nestret-neme, ale uvidíme sa tam hore v nebeskej vlasti. I dotiaľ modlime sa vzájomne!

Ďakujem i tým dekanátom, ktoré pri príležitosti ich jasenných shromaždení odsúdili moje uväznenie a naliehali na milosť. Chvála buď vznešenému zmysľaniu uhorskej vlády, neodporúčala ma na milosť, ba na to poťažnými nariadeniami usilovala sa žalár mi čím ťažším urobiť. Moju pokutu som úplne pretrpel a dobre je i tak, aspoň som neni ani na vlas zaviazaný tejto kríž nenávidiacej vláde a podlosť liberalismu ešte lepšie poznám než posávať.

Po dlhej neprítomnosti zas pozdravujem čtené čitateľstvo. Srdco od radosti sami, vznáša, keď odpočívajúce pero zas beriem do ruky, aby som ďalej slúžil vašim záujmom. Neboj sa dobrý ľud, väzenie ducha môjho nezlomilo; pero nesviedlo! Práve takým štipľavým bičom stalo sa ono oplanstvu, jako bolo posávať: práve tak nešetne bude šľahať liberálnu sústavu, ktorá olupuje ľud o práva, jako i pred tým.

Mikuláš Lepšényi.

POLITICKE CHÝRY.

Pomoc! Hladný, mrznúci ubohý ľud už od mnoho rokov kričí, bez toho, že by vláda a milostivé uši jej priväzencov sa boly oň ozrely. V novejšom čase opleckoví kapláni takto kričia a hľa naproti nim

o mnoho milostivejšia je liberálna prozretelosť, a ver oni ani chleba, len predošlú pohodlnosť si žiadajú naspák. Odkedy blaženosť nového poriadku zaujala ich srdcia, od tých čias nemajú toľko času sa hrať na karty, jako predtým, a to je veľmi ľúto tým hodným pánom. Aby tedy i divému zverovi liberalismu mohli slúžiť, aby ani od hráčskeho stola neboli veľmi vytvorení, o pomoc, o námestníkov všade prosia. Vladári sú aj hotoví žiadost verných svojich sluhov vyhoveť, — pravdaže z vačku ubohého ľudu! Ale obce už neni sú tak povolné. Najnovejšie opleckár v Gelši prosil o pomoc. Päť pánov mu i povolilo, ale veru 45 vyslovili sa proti tomu, vyreknúc, že keď notár nevládze farchu svojej povinnosti znášať, aby za-dakoval. Tak potom z pomoci nebolo nič.

Valné shromaždenie ľudovej strany. Ľudová strana zo dňa na deň väčší priestor si zaujíma, aby Uhorsko zachránila ľudu. Všade rozvíňa svoju zástavu a ľud na tisíce hrne sa k nej, poznajúc v nej tú zástavu, ktorá ku víťazstvu vedie. Avšak bezpochyby najvýznamnejším je to víťazstvo ľudovej strany, ktoré si na dolnej zemi vydobila. Vo Veľkom-Abonyi 28-ho nov., v tomto chýrnom meste dolnej zeme bolo prvé shromaždenie ľudovej strany, a s týmto jako by úradne bolo oznámenie, že ľudová strana od teraz i na dolnej zemi sa utvorila. Nadenníci vlády darmo bili na zvon, darmo ručali, že dolnia zem sa nepripojí ku ľudovej strane, zástupy uhorského ľudu poznaly svoju zástavu a k nej sa pripojily. Na shromaždení boli prítomní: dr. Ján Zelenyák krajinský vyslanec, dr. Aleš Bakonyi pravotár, Karol Kálmán šóškútsky farár, Štefan Paška, tajomník to kancelárie ľudovej strany, dr. Edmund Gyürky tajomník kat. kruhu at.đ. Gróf Mikuláš Eszterházy telegrafične pozdravil valné shromaždenie. Na poludnia dostavil sa i gróf Ferdinand Zichy. Držané reči s veľkou radosťou prijal ľud. Po shromaždení bol bankett, kde sa tá podivná vec stala, že to slúžny ani nezakázal, ani skrze žandárov nedal rozohnať ľud. — V Rábe 5-ho toho m. bolo veľké shromaždenie, jako nám odtiaľ pišu. Prítomní boli, gróf Ferdinand Zichy, gróf Mikuláš Móric Eszterházy, gróf Josef Batthyányi, gróf Františ Eszterházy. Shromaždenie sa podarilo. — V Moore 10. decembra bude valné shromaždenie. Valné shromaždenie sľubuje, že bude mimoriadne veľkým. Cedulky na shromaždenie zdarma u farára v Moore sú k dostaniu. Rečníci na shromaždení budú: Štefan Rakovszky cis. a kr. komorník, Karol Kálmán gróf Ferdinand Zichy a dr. Aleš Bakonyi. — Vo Félégyháze 22-ho decembra bude valné shromaždenie. Félégyházčania už netrpezlivo očakávajú deň valného shromaždenia. Vo Félégyháze budú držať reč Ján Molnár opát a farár a dr. Aleš Bakonyi pravotár. — V Bánok-Sv-Juri (Zalánska st.) 29-ho budú vydržiavať valné shromaždenie. O tomto ešte neskoršie prehovoríme. — V Congráde a Segedíne tiež zamýšľajú shromaždenia ľudovej strany vydržiavať. Smýšľanie je priaznivé, shromaždenia ľud netrpezlivo očakáva. Bližšie podrobnosti ešte neznáme.

Netreba svatobného venca. Opleckoví kapláni, primerane ich skvostnému stavu, s pekelnou surovosťou zachádzali s tými, ktorí z nútenosti sa hlásili na cibulový sobáš a naspák hnali i do siestej obce svatobníkov, keď im ich rucho, v ktorom sa dostavili ne-lúbilo. Rozhorčenosť a žaloba bola velikánska, že široký hrtán dediny jak pyšno prijal tie páry a požadoval, aby nevesta so závojom, vencom a svatobníkami prišla pred neho, tešiť sa na jeho potačajúcej sa postave, keď po-ehnanie Belzebub — Banffyove udeľuje. Následkom

mnohých žalôb minister vydal jedno nariadenie, aby opleckár čušal a nežadal také veci, ktoré zákon nepožaduje. Nariadenie tedy nakladá opleckárovi, že on nesmie požadovať to, aby mladoženisi s cirkevným odznakom, s vencom a závojom sadostavili do jeho pisárne. Jestli tedy na budúco toto od vás mladoženisi žiadaf budú, odvolávajte sa na toto nariadenie a odoprite túto žiadosť. Jeho povinnosťu je vašu žiadosť vyplniť, Ejhľa to nariadenie takto znie :

Pri ohláškach, sobáši a zápise do matriky má sa takto zachádzať podľa 67 § návodu pod číslom 27243 J. M. z 29-ho júna tohoto roku : „Civilný úradník pri sobáši s národnou stužkou a v počestnom obleku, podľa možnosti v attile sa dostaví a spolu na to pozor dať je povinnen, aby sobáš so slušnou slávnosťou, a vážnosťou sa len mal. Nesmie však sa tak držať, jako by cirkevný obrad napodobňoval a mladoženichov od cirkevného sobáša nechcel odvrátiť.

Z tohoto nariadenia návodu vysvitá, že civilný úradník pri sobáši povinnen je, aby mladoženisi a svatovia pri sobáši slávne a ich pomerom zodpovedne v počestnom ruchu sa dostavili.

Naopak ale civilný úradník nesmie ďalej ísť v požiadavkách. Zakázano je, požadovať aby nevesta veniec mala na hlave, alebo, aby mladoženisi alebo svatobníci také odznaky mali, ktoré upomínajú ne cirkevný sobáš, alebo jakékoľvek podobizné úkony vykonávali.

Ďalej zakázano je požadovať, aby mladoženisi okrem dvoch svedkov v §. 39. XXXI. z. čl. roku 1894 i svatobníkov so sebou privedli. Ponevác ale podľa 37. §. cit. zák. čl. sobáš sa verejne deje, samosebou sa rozumie, že dobrovolne i svatobníci môžu sa dostavíť a civilný úradník nesmie ím zakázať, aby sa tam nedostavili.

Vlastenecký pozdrav pánom liberálom v Liptove!

Tak počívam, že ste sa v Lipt. Sv. Mikuláši síšli na poradu, jakoby ste zničili ľudovú stranu v Liptove, jakoby ste koniec urobili jej výstupkom (?) No daromná vaša práca, i táto, i ďalšia; len vy sedte vo vašich kanceláriach, i tak máte po uši roboty. Potom ešte povedzte, že my búrime; my vám dáme pokoj, do nás sa nestárajte, Jestli sa ale chcete preísť po Liptove, a váš zámer uskutočniť, t. j. liberálnu stranu rozširovať a ľudovú nejako utlačiť? podte, ale vám nekavirujem za to, že vás L'udrovky do maštálky nepozapierajú alebo Černovky horúcou kašou neobaria. Volte si, či takto nešťastlivo obstať, či radšej v pisárňach písatehcete. Toto druhé vám odporúčam. Ďakujte mi, že mám starosť o vás. Vlastencký pozdrav!

Ružomberčan.

Krajinský snem.

V Budapešti 26-ho novembra 1895.

Dnes v snemovni pokračovali rozpočtovú dohadu, a vôbec boliby ju i dokonali; lenže vládna strana bola slabo zastúpená a preto ľavica privolila, že druhý raz budú hlasovať na to, či rozpočet vobec prijmu alebo nie. Rečnil. Ludvik Bartók, Gejza Polónyi, Julo Horváth a Gabriel Ugron, Ludvik Bartók šlahal vládu a posmešné poznámky robil na Banffyho. Polónyi vidiac, že mnoho ablegátov z vládnej strany chýbä, navrhol, že ponevác ti páni sú veľmi ustatí, aby snemovňa zaitra nedržala zasadnutie; neskoršie Polónyi tento svoj návrh naspák vzal.

V Budapešti 27-ho novembra 1895.

Väčšina snemovne dnes prijala rozpočtový návrh vôbec za základ čiastočnej slobody. Julo Wlaššič predniesol zaujímavý statistický oznam o sbehlosti uhorských kňazov všeliakých vierovyznáni v uhorskej reči a rečiach, v jakých sa v Uhorsku káže, konečne baron Bánffy sa vyslovil, že zná nakoľko samoprávne chorvátske zákony urážajú nariadenia uhorského verejného práva, ale že preto žiadnu zmenu nerobí.

V Budapešti 28-ho novembra 1895.

Dnes v snemovni panovala veľká rozdráždenosť. Pri pojednávaní čiastočného rozpočtu zaoberali sa s otázkou uhorského kraľovského dvorníctva. Br. Bánffy minísterpredseda dvakrát sa tak vyslovil, že uhorského kr. dvorníctvo neni zapotreby, a po druhé, že toto usporiadať je výlučným právom koruny. Tieto dve otázky veľmi rozdráždi snemovňu.

V Budapešti 29-ho novembra 1895.

Br. Samuel Jósika o kráľov. kancellarie učinil krátke osvedčenie, na čo túto sadu prijali. Julo Gulner pýtal sa ministra vnútorných záležitosti, či má o tom vedomosť, že po stolicach prekážajú vrchnosti pozreť do volebných menoslovov. — Miníster odpovedal, že nemá o tom žiadnej vedomosti. Na tom sa potom miníster Perczel a br. Gabriel Andreánsky povadili; tak že predseda snemovne bol prinútený pokarhať ministra Percela. Tejto svady bol ten výsledok že miníster Percel a br. Andreánszky išli jedon proti druhému na súboj.

V Budapešti 30-ho novembra 1895.

Zasadnutie sa počalo s pojednávaním rozpočtu a na dohode vzali účasť Mikuláš Földváry, Ján Hock a Julo Horváth. Potom pojednávali jednotlivé interpellácie, na ktoré dotýční ministri na krátko odpovedali, a snemovňa samosebou sa rozumie, vzala ich odpovede v známosť. Zajímavé ešte bolo to, že mesto Segedín prosbu zadalo na snemovňu v záležitosti vojenskej školy, v ktorej by sa budúci officieri v uhorskej reči vychovávali.

V Budapešti 2-ho decembra 1895.

Dnes gróf Bohdan Batthyány prvý rečnil o tom, jaké zneužívania sa robia pri voľbách.

Gróf Albert Apponyi posudzoval včulajší náš poriadok krajinsky alebo ináč posudzoval náš parlamentarismus, poukázal na jeho chyby, vláde na oči vytýkal, že sa neusiluje napraviť chyby a nedostatky, jaké prichádzajú v našom parlamentarisme, ba že vláda sama ho chtiac kazí že Bánffy vydal síce rozkaz, jako sa má hlasovať, ale nevydal rozkaz ablegátom, aby aj rozmýšľali. Potom ešte aj iní ablegáti prehovoriili o rozličných návrhoch a záležitostiach.

V Budapešti 3-ho decembra 1895.

Na sneme dnes pojednávali čiastočne rozpočet. Lavičiaci tri návrhy zadali, ktoré väčšina odvrhla. Dohada sa skrsla o tom, či na budúcej snemovnej budove medzi sochami uhorských kráľov, bude-li i socha Jozefa II, ktorý nebol pokorunovaný za uhorského kráľa. Na čo Bánffy odpovedal, že on to nevie, a nechcel žiadne objasnenie dať.

Proti spoločným výdavkom vzpierali sa zvlášte neodvisliaci Gabriel Ugron priniesol na tapet aj východnú otázku, čo Bánffymu dalo príležitosť, aby sa vyslovil o zvonkajšej polohe a aby utišil svet.

Pri chorvátskych výdavkoch Imro Hódošy pripomenul i záhrebské škandále a zvláštne nauku Pliveriča, učbára to práva na záhrebskej univerzite. Hódošy zadal i návrh, aby snemovňa vyriekla že nariadenia vlády v záležitosti zahrebských škandálov nepovažuje za dostačujúce.

Sláva ľudovej strane !

Stav milej našej vlasti v posledných časoch veľmi sa zmenil: Civilné manželstvo, zákon o recepcii a beznáboženstve sú tie veci, ktoré hlboko vnikajú do spoločenského života všetkých občanov vlasti tejto, a nad mieru neis-

tým činia budúci jej osud. No ani civilné matricy nemôžem ponechať bez pripomenutia.

Čo bude výsledok novôt týchto? Liberáli, ktorí nás ními oblažili hovoria to, že to tak pežaduje pobúraný pokoj, ktorý naspiať sa má uviesť medzi občanmi; požaduje to vraj i sloboda, rovnoprávnosť a pokrok, osveta krajiny.

No vedže nás ty pekným pokojom obdárúváš ctená slobodomyselnosť! Teda, keď mne kto dom podkopáva, aby mňa znivočil; keď mňa kto o to, čo mne najmilejšieho je, čo mi je najistejší majetok, pod jakýmkoľvek závojom obkrádá, ja mám žiť v svätom pokoji? Ja mám žiť v svätom pokoji, keď mne kto burá dom mojej pravej blaženosti: sv. vieru; a obkráďza ma o drahé perly mojej viery: o sv. sviatosti, ktorými jedine zabezpečím si večné spasenie mojej duši? Nie, v týchto okolnostiach nemôžem ostať v pokoji. Obkradnúť sa nedám. A keď ma i na silu olúpili: všetkou všemožnou právnu cestou majetok svoj vyhľadávať budem, čo by hneď lúpežníkom mojím to i tak veľmi nepríjemným bolo. Jedným slovom: olúpený v pokoji ostať nemôžem!

Sloboda? Nuž cteni páni liberáli! keď chcete mať neobmedzenú slobodu v zmýšľaní ohľadom náboženstva aj zákonom potvrdenú: prečože vtedy nehodíte na oheň i všetkie trestné zákony? Veď viete, že zlosť, podvod a hriech najprv v srdci sa zrodí. Keď ale vy teraz vyplienite zo srdca vieru, ktorá tam tú zkazonosnú burinu doteraz plienila, a tým otvoríte do neho cestu pohanstva, — ba horšieho ešte nežli pohanstva, lebo ešte aj to má jakúsi bázeň božiu; keď teda voľne necháte v srdci ľudskom vzmáhať sa zlosť, ba tam ich aj podporujete: načo sú vám trestné zákony? Veď už len nikto nebude taký blázen, aby si myslel o vás, že vy pestujete zlosť len preto v srdci ľudskom, aby ste ju trestať môhli! Však ale bohužiaľ len toto myslieť musíme, keď otcovia našej vlasti — česť výminke — do zákona uviedli: že človek, občan vlasti Uhorskej nemusi prislúchať ku žiadnemu náboženstvu, jedným slovom: že môže žiť bez Boha rozpustený, jako to divé zviera. Ba čo tam vraj po takých pletkách, po Bohu, po viere: keď máme dost žalárov a bodákov žandárskych!?

Rovnoprávnosť? Že vraj naši cteni spoluobčania židia ešte dosiaľ nemali takého práva, jakého my máme!? O Bože moj milý! či od časov emancipácie v krajine Uhorskej mal niekto aj väčšieho práva, jako židia? Vidno to i z toho, že dnes v krajine Uhorskej od najposlednejšieho sedliaka, do najvyššieho ministra — všetko je otrokom židovstva; jako tí hrajú, tak musíme tancovať, či na trhu, či vo

sklepe, či pri súde a či i vo samej zákonodarnej snemovni! Veď aj tieto blahonosné nové cirkevnopolitické zákony len so slobodomurárstvom spojené židovstvo navlieklo a uvalilo nám na krky; dnes-zajtra preplnené budú židami už i tie najvyššie úrady. Oni sú jediní, čo dnes právne povedať môžu o sebe: že niečo pre nich blaženosti mimo Uhorskej vlasti: a ešte na nerovnosť rovnoprávnosti sa žalujú! Oj uznám, že v jednej veci neboli rovnoprávní, čo veľmi ich bolelo: že jejích zlaté teľa s Krížom —, a jejích talmud, ktorý je plný nenávisti oproti všetkému, čo kresťanského jest: nebol na tú hodnosť povýšený, čo Kristove Evanjelium. Nuž ale či kresťanstvo za dve tisícročie len za to bojovalo, aby roku 1895. židovstvo zo svojho hrobu povstalo v Uhorsku?!

Konečne vraj pokrok, osveta! No veď ty pokročíš, osvietíš sa ubohá vlasť moja! Pokročíš, keď najdeš sa v prepasti všetko prevracajúceho socializmu a anarchizmu; osvietíš sa, keď pumy a pekelné mašiny budú práskať, jako vo Francúzsku aj pod tvojimi oknami. Dejepis, najspravedlivejší sudca skutkov ľudských tu na zemi to svedčí: že ten najvzdelanejší národ na svete, ktorý bol v 18. storočí: národ Francúzsky stal sa naraz surovým, neludským, krvožíznivým natoľko: že ani kráľa ani kráľovnej, ani starca ani dieťaťa, ani vynného neušetrili tak: že celý svet hrozil sa, jako po Francúzsku potokom krv sa valila. Hľa toto, a od tých čias ustavičné bury a vnútorné nepokoje byly ovocím tých istých nešťastlivých novôt, ktorými ten istý slobodomyselný duch aj našu vlasť teraz oblažuje.

Drahí Rodáci! Novoty, na ktoré sa moje slová vzťahujú, sú dnes už do zákona prijaté. Bohužiaľ! Dost' zle, že ospanlivosť katolíkov a nesvedomitosť našich ablegátov nás ta dovedla; nesvedomitosť hovorím, lebo luhali na sneme a kráľovi: že si to väčšina národa tak žiadá.

Potvrdený zákon držať a v patričnej uctivosti mať — kým zákonom je — musíme. Ale to ešte nevytvára a nezakazuje, aby kde nás on bolí, sme sa jeden druhému nepožalovali, a jestli je možno, boľáčku si i vyliečili; nie je vytvorenô, aby sme my tou istou zákonitou cestou, čo nás bolí, jako nám to doniesli, tak si to i zotrelí.

Od ľudu zvolení zákonodarcia — síce mimo vôle ľudu a bez jeho opýtania — sa nám týmto nemilým darkom liberalizmu zavdali: teda napozatým do zákonodarného domu pošleme si takých vyslancov, ktorí sú podľa srdca Božieho a podľa srdca nášieho.

Jakí to budú mať byť tí naši budúci vyslanci?

Pri pojednávaní návrhov cirkevnopolitických zákonov so žiaľným srdcom sme videli museli, že na nižšom sneme nieto ani len jednej stránky, na ktorú dôverne opierať by sme sa boli mohli. Táto smutná skúsenosť ta dovedla dvoch výtečných mužov nášieho verejného života, horlivých to katolíkov gr. Ferdinanda Zichy a grófa Mikuláša M. Eszterházi, že sestrojili jednu novú krajinskú snemovú stránku: *stránku ľudovú*, ktorá nie jako doterajšie ostatné stránky snemovné by bola len neludskou macochu: lež milou útlou matičkou farchy znášajúceho ľudu; ľudu, o ktorom sám náš výtečník gr. Ferdinand Zichy na válnom shromáždení v Stolnom-Belohrade pred rokom vydržiavanom sa vyslovil: „Nuž a či ja nie som ľud? ja priam taký som ľud, jako choc kto iný, to nedám odškriepiť od seba. „Teda vystrojili nielen pre hlúpých vraj sedliakov, lež i pre tých najvýtečnejších občanov súcú stránku, a slávne, s ohromným oduševnením aj rozvili zástavu tej novej *ľudovej katolíckej strany*, ona už jeden úplný rok veje na politickej oblohe našej vlasti, a ku veľkému pohoršeniu liberálcov už i hojné ovocie prináša. Z tejto ľudovej strany si budeme voliť našich ablegátov: a tak naši budúci vyslanci budú *vyslanci ľudovej strany!*

Ctení občania! Za všetkie farchy a povinnosti, ktoré čo občania snášate, máte len to právo: že môžete si v zákone hľadať ochranu a spravodlivosť oproti tým, ktorí nešlachetne vám škodia. Jako vám slávne panujúci liberalismus túto spravodlivosť vysluhuje, jako vás ochraňuje: zbytočné by vám to bolo i hovoriť. No máte i to právo, že slobodne si volíte rychtára, notára slúžneho i vicišpána, pravda, týchto posledných len skrze stoličný výbor; lež tento si tiež slobodne volíte, jako i zákonodarcov do snemovne krajinskej. Jedným slovom slobodne si volíte tých, ktorí vás spravujú a zákony vám dávajú. Teda jako si volíte, tak i spravovaní bývate; alebo, od vašieho rozumného a neodvislého volenia záleži váš dobrobyt, a dobrobyt celej vlasti. A preto nehoden je toho občianskeho práva človek taký, ktorý za peniaze, alebo za nápoj, alebo za chodjaké sľuby a hrozby svoje presvedčenie, svoju dušu zapredáva. A jako planý človek je ten, kto vás podpláca a napája: tak i nie statočný človek je ten, kto za peniaze, alebo za nápoj sa zapredáva. Kto takýmto spôsobom presvedčuje vás o pravde, ten ver' čudnú má pravdu; jedným slovom, ten po zlej, nepravej ceste chodí. A keď vy takému sa zapredáte,

potom sami sa nežalujte: že len eksekútor sa stará o vás, — no a na ráadáš že ešte i Boha a vašej jedinej potechy a nádeje, ktorú vám jedine viera poskytuje vás pozbaví!

Ctení občania! Aby ste sa tým ochotnejšie tej slávnej zástavy ľudovej pridržiavali, máte vedieť: že ľudová strana si vytkla za cieľ, nielen zotrieť protináboženské nové zákony, ale i všemožný hmotný blahobyť občanov podporovať. O tomto obšírno a do podrobnosti dočítate sa v knižočkách „čo chce ľudová strana“, ktoré každý zdarma dostať môžete od svojého duchovného pastiera. Z týchto knižočiek vidieť môžete, že celkom šľachetne zmýšľa ľudová strana; — vidieť môžete, že ona ako o duševný, tak i o telesný váš blahobyť pečuje; pečuje z čistej lásky kresťanskej, bez všetkej sobeckej ziskuchtivosti; pečuje jedine za pravdu, aby bolo dané každému, čo jeho jest; aby nepravosť, nešľachetnosť a nezajobozstvo nepodvrátilo tisícročnú budovu milie našej vlasti Uhorskej.

Pre tú príčinu ešte ráz vás vyzývám ctení spoluobčania! verní buďte vždy zástave ľudovej strany. Nie na falešných liberálnych podvodníkov, čo mrú len za masnými hrncami: lež na svojich prirodzených vodcov od Boha a od sv. Cirkvi vám daných počúvajte; za nime spiechajte i včul do tábora ľudovej strany zvučne privolávajúc: nech žije, naveky nech žije ľudová strana! Sláva ľudovej strane! Sláva!
—džan.

Privítanie Mikuláša Lepšényiho.

Po šesť mesiacovom väzení trochu blády prišiel zo Segedína do hlavného mesta Lepšényi. 2-ho decembra v poludnia asi 3000 ľudí sa nahrnulo pred západnú stanicu. Z ďalekých vidiekov prišiel ľud a spojác sa s kat. obecnstvom hlavného mesta, radostnými výkrikmi preukázal, jako smýšľa po krajine ľud o tom „uražiteľovi krala“ ktorého židia odsúdili.

Priestor pred stanicou zaujala polícia, a nadvor stanice nepustila nikoho z ľudu.

Vlak prišiel o jednej hodine a 25 minútach na stanicu a keď Lepšényi v spoločnosti Štefana Vajayho krajinského ablegata a Karola Kálmána šóškútskeho farára vystúpil z vlaku, Štefan Auer novinár uvedomil ho o úmysloch polície. Sotva že dokončil Auer svoju reč už ta pribehol Peregriny koncipista a vyzval Lepšényiho, aby išiel za ním, na druhú stranu. Lepšényi protestoval proti tomu, odvolávajúc sa na to, že on naspak dostal slobodu, polícia nemá žiadneho práva s ním nakladať. Peregriny spomínal násilnosť a Lepšényi bol prinútený ho nasledovať. Prídúc na druhú stranu, a nie na tú, kde ho ľud očakával, polícia posadila Lepšényiho do zakrytého voza, do ktoreho i tých prinútila si sadnúť, ktorí Lepšényiho sprovádzali, keď voz prišiel do Podmanickej ulice ku kočišovi sadnul si i barón Kaas (luteran) a tento dal navedomie ľudu, že

Lepšényiho vezú v tom zatvorenom voze, na čo ľud radostne mu privolával „nech žije.“ Za vozom Lepšényiho bežali policisti na koňoch a tak ho doprovádzali až domov pod číslo 44 v Praterovej ulici. Ľud sa hrnul zo všetkých strán Lepšényiho pozdravíť. Polícia ale dala ho strážiť jako nejakého zločinca. Ba kapitán Krečáni shabal mu i veniec i tie dary, ktoré obecnstvo Lepšényimu venovalo. Polícia zakázala i bankett na Széchenyovom námestí. Lepšényi na večer so svojimi priateľmi chcejúc ísť nekde na večeru, skoro nemohol najst miesta, lebo tajní policisti všade mu boli za pätami a hostinským zakázali, aby týchto hostov neprijala;

Takto sa držala štátna polícia naproti Lepšényimu, ovšem na rozkaz vlády. Lebo vláda si umienila veľiký výraz kresťanského smýšľania násilno udusiť, čo sa jej ale úplne nepodarilo, o tomto príbehu všetky časopisy byly prinútené písať, o čom sa potom celý svet dozvedel.

Stánok Márie v javori.

*Kaplnôčka dobrá, kaplnôčka drahá,
Ty spanilý stánok spokojnosti, blaha!
Ty radost, ty sladkost
V každej žiaľu chvíli!
K tebe letí moje srdce
Útul hriešnych milý.*

*Tam vo svete víchry, hrmavice žitia,
Krik-hluk, treskot-praskot, búrne vlnobitia.*

*Tu voňavý vánok
V ratolestach veje;
Tu v tichučkej krovia skrýši
Sláviček mi peje.*

*Chytil som sa sveta, sklamal som sa veľmi,
Súduhovia, bratia sú mi nepriateľmi.*

*Tento Panny úkryt
Nesklame ma podlo;
Tu nenajdem, čo ma v svete
Až do krve bodlo.*

*V trmách-urách ľudstva šud, lož, pretvar,
lichot,
Judášové bozky. tajný z bóľu chichot.*

*Tu pri svätých múroch
Pravda, vernosť sýti;
Tu okriaty duch môj znova
Lásky teplo citi.*

Miloval som hurhaj, v mori slasti plával,
Zhnusil sa mi pôžit, ľahkých zábav nával,
Tu v šumiacom háji,
V sviežom kaply chládku,
Tu pijávam čisté žriedlo,
Rozkoš duše sladkú.

Bedáril som vo tmách, s bludným tonul prúdom,
Ztratil poklad viery, diabla zostal údom.

Tu v javoria kúte
Neba slnce sviati;
Tu ma vedie pravý chodník
Bohabojných detí.

V svete som bol krehký, slabunký stvor boží,
Tu sila hrdinská v prsiach sa mi množí.

Tu zmužilý duch môj,
Ku bojom sa chystá
Ku vznešeným, slávnym bitkám
Za cirkev, za Krista.

Och buď pozdravená kaplnôčka spásy,
Byt Márie Panny, nevinnosti, krásy!

Nemocných lekárň,
Krivdy, núdze strecha;
Zbožných úchyl, cnosti hrádok,
V slzách, smútku techa.

Dhomír Polský.

Výsledok civilného manželstva,

(napísal VÖRÖSVÁRY).
(Pokračovanie nasleduje.)

Radi - — Brat ma každý deň vyháňa, každý kus chleba mi na oči vyhodí.

No je to nepekne od brata. — Však ľahko pomôžeme.

Veru ľahko; keď musím zas do služby ísť.

Pod ku mne bývať, Julka; veľmi ňa budem ľúbiť. Ako sa mi to opovazíte povedať, mne statočnej? Kután sa prisahal, že jak anjela si ju važi.

Dievča si ho nevšímalo, ku stene sa obrátilo a plakalo.

Ano i mňa by ste oklamal, jako i krčmárovú Kaču. Poznám chlapov. Vy ma nemôžete si vziať, lebo ženu máte.

Kután sa zbadal, že ďaleko pokročil; napadli mu deti a žena. Ale naruživosť ho neopustila.

O Julka všetko urobím za teba, len ma miluj.

Drahý Kutánko vedela som, že sa vo vás neklamem.

V tom vkročí Vokrčko, uderí na Kutána, že on poškvŕnil dom jeho, a sesra vraj hneď sa musí preč klúdiť.

O bratku, zvolala ona, nehnevaj sa, za ženu si ma vezme.

Zostanem inovercom a si ju veznem; teraz ale silvne pýtam ju.

Buďte blažení a soberte sa.

Tak zahynul Kután, bol on obetou nevery a hriešnosti. Už mnohé rody tak zahynuly, že gazda sa odovzdal zlým spoločnosťam.

Doma on o tom ani nešuchol; skrz fiškála si pomáhal.

Jako sa ale Magda nalakala, keď ku sv. stoliaci citáciu dostala.

Chuderka ustavične plakala. Muž sa neopovážil jej do očí pozreť.

Ona mu ukázala citáciu; on zri val na ňu, aby to kňazovi ukázala, a že toto je jeho posedi slovo.

Ona ani sama nevedela, jako sa dostala von na dvôr, kde zamrela. Kután ale po obede odišol, a viac nikdy sa nenavrátil do toho domu.

Keď k sebe prišla, v smutku súc oblečená šla ku kňazovi, s ktorým potom šla k Vokrčkovom, kde vo veľkej izbe s mého našli Kutána; ona mu s plačom ku noham padla:

Tvojou služkou budem, drahý manžel; bi ma, jako chceš, len tie deti nesprav sirotami.

On prekvápený bol, ale čo chvíla k sebe prišol.

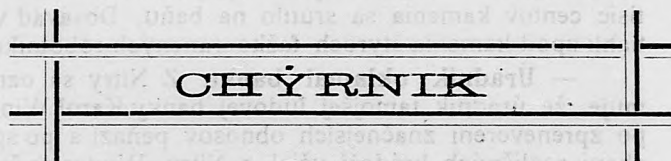
Já ňa nenavídím; já s tebou žiť nemôžem, znela jeho odpoveď.

Drahý synu, ozval sa farár, poslušnite mňa.

Kážte si žobrákom v chrame; mne dajte pokoj.

No dobre, však som ja neprišol sem pre seba, lež pre tie štyri nevinniatka. — Teda chcete sa ľúčiť dať? Ci ste si ale rozvažil, že božie zákony sa neda ú bez trestu pošliapať. Manželstvo je sviatosť. Čo Boh ziazal, to človek nerozviazá. Neberte len tak žar o ne hore božie nariadenie. Päť rokov ste blaženo žili s anjelskou manželkou vašou, v šiestom pre krčmu ste k nej chladným zostal, či sa oplatí pre colpnicu celý rod na vniroč vyviešť.

(Dokončenie nasleduje.)

— Čas. V Budapešti 3-ho decembra celý deň bolo chladno, z čiastky pochmúrený čas bol. Teplomer klesol na — 5 stupňov a len okolo poudnia sa pozdvihol na — 2 stupne, ale na večer padol až — 7 stupňov. — Po Uhorsku všade bol mrazivý suchý čas, len tu i tam trochu snahu padlo. Najteplešie bolo v Cirkvenici 1·6 stupaňov, najchladnejšie bolo v Koložvári — 15·7 stup. — Po Europe v Rusku tlakomer stal vysoko, po severozapadnej Europe nízko, na zap d sa dviha tlakomer. Poasie v strejnej Europe je zväčšej stránky mračné a suché. Značný dážď je po Alpochn, mešie dážde sú v se er zapadraj Europe. Najtplejšie bo o na ostrove Malte 15 stupňov, najchladnejšie v Koložvári — 15·7 st. Vo Viedni — 4·8 stup v Serajevove — 7·2 st. V Ríme 3·8 st. V Paríži 6·9 st. V Kopenhágu 1 st. v Berlíne 0·4 st. v Stokholme 0 st. v Sv. Petrohrade — 9 st. v Sofii — 4 st. ukazoval teplomer. — Predpovedá sa: Mrazivé počasie sa očakava, tu i tam bude snah padať.

— Osobné chýry. Kral 2-ho decembra odpudnia prijal Simiča srbskeho to postanca na výstuc u. — O carevičovi z Abbas Tumanu prížly veľmi nepriaz-

nivé chýry. Jeho matka cárovná vdova pravdepodobne po tieto dni odcestuje do Abbas-Tumanu.

— **Gróf Eduard Taaffe.** † Z Ellišova sa oznamuje, že gróf Eduard Taaffe 29-ho novembra o 11 h. pred poludním po dlhej nemoci umrel v 65 roku svojho veku. Pohrab bol 1-ho decembra a to veľmi skvostný. Za truhlou rodina, gróf Paar hlavný pomocník v zastupiteľstve kráľa, gróf Badeni ministerpredseda, gróf Thun mestodržiteľ v Česku a mnohí iní veľikáši a výtečníci išli.

— **Vražda v Ríme.** Jeden telegramm z Rimu ohlašuje; Lepera vrchní to v ministerstve vnútra 2. dec. stal sa obeťou útoku. Keď Lepera išiel do úradu na schodoch ho napadol jedon prepustený úradník menom Boskó a dvakrát dýku vstrčil mu do chrbta. Stav Lepera v nemocnici uznali za smrtný. V ministerstve vnútra tento útok veľikánsku rozčúlenosť zapríčinil. Útočník hneď sa oznámil u policii, že Leperu chcel zavraždiť pre spáchané krivdy.

— **Smutná svatba.** VČeklési jako sa odtiaľ píše Michal Nagy gazda na svatbe svojej sestry tak nešťastlivo vystrelil z hajdúkovho revolvera, prv než sa svatobníci pohli z domu, že zastrelil jednu osemročnú družičku dcéru to Františa Bartola.

— **Zkaza jedného mlyna na pušný prach.** Telegraf priniesol chýr hrozného nešťastia z Las Palmas-u, zo Španielska. Jedon mlyn na pušný prach vyhodilo do povetria a život mnohým ľuďom zničilo. Z pod sstún posávať 70 mrtvých vytiahli. Do nemocnice 24 ranených zanesli. Domnievajú sa, že z väčšej čiastky všetci zahynú na rany. Kráľovná regentka poslala 1000 pezét rodinám ranených. — Podľa parížskych novín tí ranení robotníci svedčili, že jeden prepustený robotník sa vyhrážal, že do povetria vyhodí ten mlyn na pušný prach.

— **Výbuch v bani.** Z Rieky (Fiume) sa oznamuje, že v prelukskej kamenej bani medzi Riekou a Abbziou stal sa veľký výbuch. Jedna čiastka vrchu sa srútila a veľkú čiastku robotníkov pod seba pochovala. Asi stotisíc centov kamenia sa srútilo na baňu. Dosávať vytiahli zpod kamenia štyroch ťažko ranených robotníkov.

— **Úradník oklamal banku.** Z Nitry sa oznamuje, že úradník tamojšej ľudovej banky Karol Winter po zpreneverení značnejších obnosov peňazí a po spáchaní rozličných krádeží ušiel z Nitry, Winter je čierovlasý, vysokej postavy človek, hovorí maďarsky, nemecky a slovensky.

— **Zauškovanie v bulharskom sneme.** Predseda bulharského snemu (sobranja) zakázal vstup na galeriu jednému dopisovateľovi viedeňskych novín, lebo sdelil vo svojich novinách ten chýr, že v nočnom zasadnutí sobrajna dňa 10-ho nov. vyslancov strany socialnej a Radoslavovej bili a zauškovali. Pravda je to, že jedon člen väčšiny na spomenutom zasadnutí v noci vyzauškoval jedného Radoslavistu.

— **Tarnóczysmus na Starej-Turej.** 7-ho novem. na Starej-Turej bola voľba stoličných výborníkov, na ktorú prišiel podslužný Filberger z Nového-Mesta, aby totiž poriadok viedol, no on miesto poriadku robil samý neporiadok, — lebo jako nám odtiaľ píše, — sam seba vymenoval za predsedu voľby, tak i dôverníkov tiež on sam vymenoval — to sú potom dôverníci — prvých 25 voličov z väčšej čiastky odmrštil, lebo vraj nechceli hlasovať na vládnú stranu; cedulky otváral žečí vraj voličia na toho hlasujú, nakoho on chce. Ondreja Galbavého statočného to občana, ponevác sa opovážil proti tomu protestovať, aby mu cedulku neotváral služný, dal ho skrze žandárov zavreť, ale predsa

neopovážil sa tento nový Tarnóczysta Galbavého dať zavreť do žalára, ale vraj do pobočnej izby. Galbavý má proti nemu regress, mal by toho panáka zažalovať u kr. súdu, že ho násilno zbavil osobnej slobody, čo je podľa nášho zákona kriminálna vec, a síce z úradu sa má prenasledovať. Ináč zapamätajme si dobre toho panáka, veď sa i u nás veci premenia, liberálismus na veky nebude násilenstva vyvádzať, lež raz i u nás zákony budú panovať. Po čas voľby príklad ľudu dali previel. pán dekan Rudolf Lang, a ev. farár Ludvik Čulik. Nech žiju! Nech žije ľudová strana!!

— **Voľba v Spišskej Teplici.** Jako nám odtiaľ píše, pri voľbe stoličných výborníkov zvíťazila ľudová strana. Evanjelici držali s ľudovou stranou, jako i ostatné obce v okrese, len dosť mnohí v samej Teplici dali sa od krivonosov za nos viesť; veru je to hanba a potupa na katolíkov. Všetku chválu zasluhuje predseda voľby p. Donát Szakmáry, ktorý sa celkom nestranné držal, a voľbu spravodlivo previedol; trenčianski bašovia by si od neho mohli príklad vziať.

— **Sultan. turecký to cisár nepride do Budapešte.** Jedon telegramm z Carihradu vyvracuje ten chýr, že sultán budúceho roku vydá sa na cestu po Europe. Nepojde ani do Londýna, ani do Viedne, ale ani do Budapešte nepride obzreť výstavu, jako to onehdy v skutku z Carihradu ohlašovali.

— **Morena.** Z Veršecu sa píše, že Nektár Dimitrievič nesjednotený grecky biskup vo Veršeci 2-ho dec. ráno umrel v päťdesiatom štvrtom roku svojho veku následkom mrtvice. Dimitrievič od roku 1887 bol veršeckým biskupom.

— **Ľudová strana na všetky strany sa vzráha.** Zo všetkých strán nám píše o víťazstvách ľudovej strany, tu len jeden príklad chceme uviesť. V Bzínach, obci to oravskej stolice liberáli zamýšľali figlom previesť ľudovú stranu, chcejúc do truhelky, v ktorej byly hlasy, sa potajomne dostať a potom falošné cedulky vložiť. Ale všetko bolo márne, ľud bol obozretný, nedal sa oklamať; ani žandárske bodáky nič nepomôhly, ľud sa ani tých neľakal a svoje práva udatne si obránil, následkom čeho ľudová strana tam úplne zvíťazila; tak by sa mali všade zmužile držať ľudováci; ba ani nektorí zo židákov neopovážili sa hlasovať proti ľudovej strane, vidiac veľkú rozčúlenosť ľudu. A páni liberáli odišli zo Bzín s oveseným nosom. To je najzrejmejším dôkazom blízkeho úpadku liberálismu, že všade len násilenstvá vyvádza, lebo ináč sa už udržať nemôže. — Zo Spišu tiež nám píše, že ľudová strana zvíťazila, tak v Biacovcákch, v Brutovcákch, v Szepes Tótfalve, všade boli zvolení kandidáti ľudovej strany. Františ Duchon tamejší služný zasluhuje tú najväčšiu pochvalu, lebo voľbu previedol nestranné a spravodlivo, mnohí nadžupani a služnovci mohli by si od neho vziať príklad.

— **Hlavná výhra pri sirotskej stolici.** Pri hlavnomestskej stolici je na tisíc žrebov složená jakožto dedičtvo. Ale ťahanie žrebov darmo prezerajú, sirotán šťastie vyhýbuje. Od triciatich rokov teraz po prvý krát sa prihodilo, že jeden Tisovský žreb jako dedičtvo složený vytiahli a síce jako hlavnú výhru. Dva maloleti prebohatí dedičia po Jozefovi Ederovi v Jozefove vyhrali hlavnú výhru 100000 zlatých. Ťahanie bolo už

Cyrenejský Šimon pomáha niesť Ježišovi kríž.

v oktobri, ale sirotská stolica len teraz prišla na to, že ten žreb u nej je složený.

Stupavskom okrese pradve podobne Latkóczy je vyvolený za krajinského vyslanca.

Upovedomenie. *Ludová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú sústrednú pisárňu* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisárňu* hneď upovedomilo o každom pohybe *ludovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s *ludovou stranou* na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlisko i toho *patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby*. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do *ludovej kancelárie* sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno veľkého pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. sústred. kancelária „Ludovej strany“

v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

DOPISY.

Nyitra-Novák 10-ho nov. 1895.

Drahi Rodáci!

Umienil som si, že Vás uvedomím o zaujímavej voľbe stoličných výborníkov, ktorá dňa 7-ho novemb. v našej obci prevedená bola!

Prosím, čítajte bedlive a súďte nestrano!

Slobodomyselný aparát nášho okolia, dľa vydaného ordre s celou silou oboril sa na ináčej zabudnutej obce a podvodným a úlisným pokúšaním, s prosbou a hrozbou, slubom a mámením už predčasne znepokojoval tichú domácnosť zdravošmyslajúcich voličov. Pán notár zabudol na matrikárstvo a na všetky vážne povinnosti; samospasiteľnosť lenv kortošovaní nahliadal. Cválal jako na rozume pomätený z obce do obce, z domu do domu, avšak v svojej dusevnej obmedzenosti; bez výsledku. Jeho adjutant t. j. listonoš, hrozný to fabrikant *para*-grafov, hneď i *paragraf* citoval, dľa ktorého všeci podľa slobodomyselnej *ludovôle* nehlasujúci *tresťan*í byť majú. Pán cestovný kommissár ustavične mal činenie na *nováckom* moste a svojim zvädlým hlasom chcejúc tiež do koncertu nepravej liberalnosti prispieť, prez most idúcim *ludom* jaké ší *karetky* podával; musel mať zlý trh, bo *voľaktosy* zakrykol mu, že len v *Bpesti* išiel s *cedulou* prez most, v *Nováckoch*, že i bez tej preide. Aj jeho pobočník *cestár* (koľajkar zvaný) ukázal sa s *plieškom* za *širakom*, v služobnej to *rovnošate* v takých obciach, do ktorých ešte v *devätnástom* stolyetí *vozná* cesta nevedie. Toto však bolo len *predhra* k *volebnému* dňu.

Starostlivý pán hlavný služný poslal volebného predsedu do *Novák* v sprievode pp: *služného, okresného tútora, služno-dvorského písára, očí-ľekara* a *do-byšieho lekára*, ktorí dva poslední so zápalom vlastne-nejkej príčinnivosti usilujú sa okolie naše s neprijemným *cesnákovým zápachom* naplniť. Z povinnosti ešte i dva *žandári* vyšli.

Po týchto pripravách začala sa voľba. Z *ludovej strany* vystúpili: p. *Ján Líška* farár *podhradsky* a p. *Pavel Kuna* *kaplán novácký*.

Z *táboru liberálcov* nechali vystúpiť: p. *Gejzu Majthenyi* *stoličného podnotára* a p. *Františa Rakovszký* c. a kr. *komorníka, veľko statkára nováckého*, ktorého *nebožtík otec*, keďby znal tento čin svojého syna, istotne by sa v hrobe obrátil.

Pán predseda otvoriac voľbu za *dôverníkov* vymenoval: p. *Pavlu Kuna* a *iných troch mužov*.

Na *kandidátov ludovej strany* hlasovali obce: *Nagy Lehota, Kis Lehotka, Szebedrázs, Czigel, Podh-ragy, Felső-Lelőcz* a *Nyitra-Novák* *vynimajúc židov* na *kandidátov liberálnej strany*: *Kooš* a *židia*. Poznámam, že *občania koššovskí* sú v našom okolí svojmu *krčmarovi* najviac oddaní a že tento už nejednému *zmenkovu horúčku (váľto-láz)* zapríčinil.

Bo táto *pijavica* nezachováva *vrchnostné naria-deňie* o *krčmovom úvere*, lež dáva *kolko-koľvek* na *vieru gazdom kovšovským* — rozumie sa, že len do roka alebo do istého času. Keď *zbadá*, že je *rolník* v *najväčšej nudzi*, *uštíplivým hlasom* osloví ho, žeby sa *prišiel porátať*. A keď mu už *dvojitou kriedou* napísal *plný stôl čiarek, znakov to litrových*, tak, že už *ne-mal miesta*, kde písať, *pozorne spočíta* a *podvodno* povie; *viem, že mi nemôžeš vpplatiť*, ja som ale nie taký *človek*, ja ti *počkám*, len mi *podpíš túto zmenku* (*vechsel*). V *dačne* urobí to *zamočeny roľník*, bo *vie*, že mu *krčmár* zas *nový úverpovolí*. Toto sa *opakuje* až *dľh majetok roľníka pohľta*; čo potom *nasleduje*, to si už *ľachks domyslíme*.

Čo sa po *čas hlasovania* *prihodio*, *nedá sa opi-sať*. Tento *disciplinovaný huf najatých liberálcov* *uštípnymi zádrapkami* usiloval sa *znechutiť* jako *kandida-tov* tak aj *voličov ludovej strany*, *chcejúc takto násil-ného výfazstvá dobiť*. Ale *oduševnenosť za pravdu*, *miernosť* a *určitosť* ktorá sa *zrkadlila* vo *výstupoch* našich *soličov*, *odrazila všetky* podľa *nápady* tejto *há-vede*. Konečne *pred večerom*, keď už *všetky furtáske* pokusy *nevedly* ku *zďarnému výsledku*, *dopustili* sa *bezovčivci klamu*. Poslední *voličia* z *jejich strany* miesto *jednej karetky* viac *hodili* do *nádoby* tak, že *pri spo-čítaní hlasov* ukazalo sa, že *je karetkiek o 3 viac*, jako *počet odhlasovavších voličov*; následkom čoho *predseda* *nevynámil* *výsledok voľby*. Istotne táto *voľba zrušená* bude.

My s našim *ludom* *sme*lo *hľadime* v *oči budúcej voľbe*.

Ale ešte *jedno*. Prečo že *nechceli* naši *voličia* na *liberálnych kandidátov* *hlasovať*?

Lebo sa *báli*, žeby *zavdali príčinu* k takému *no-vému škandálu*, jaký *pán Tarnóczy*, *jejich* to *dote-rajši stoličný výborník* na *voľbe nitrianskej* *vykonal*.

Pán *Boh* nám *pomáhaj!*

Jeden nepredplatiteľ ale stály čitateľ Krestana.

Močonok, 1895. 10. novembra.

Prevelebný pán redaktor!

20. okt. bola voľba v *Tornoku*. Už aj to, že *voľba* sa v *Tornoku* *koná*, kde *najmien voličov* je

popísaných, je veľká neprávnosť pre nás, ktorí sme až po rok 1881. samostatný volebný okres mali, a aj dnes so spoločnou obcou Királyi zákonný počet voličov, k tomu dokážeme. Lebo v Močonoku 176 a v Királyi 73 voličov je popísaných, spolu teda 249; a predseda nás do Tornoku pripojili, aby sme pod vládou prestrašného obočia služnovského slobodne robiť nemohli.

Dost na svätom, že pri volbe. 8-ho novembra. praváci najviac 35, my ale najmieň 215 hlasov sme mali; a tak všetci tria naši vývolení 180 hlasmi zvíťazili.

Je aj preukrutný hnev a kvílenie v celom Izraeli, od slúžneho počnúc až po civilného nášho rabína. Prevelice sa hnevajú, že sme sa opovážili s vlastnou a nie s ich hlavou myslieť. Vyhrážajú sa a hrešia.

Ešte vo štvrtok, deň to pred voľbou sa bil pán notár do prs, že keď sa na hlavu postavíme prepadnúť musíme; a ejhľa v piatok, keď videl pevný rad vozov, na ktorých sami voličia sedeli, ani nemal vôľu sa k voľbe ustanoviť, ano aj predstavovaných naviedol, aby doma ostali. Lúbilo sa mu trúcovať, jako mrchavému dieťaťu, ktoré, keď mati pokára, neide k obedu.

O deviatej hodine na mieste voľby, len p. predseda bol prítomný a dva voličia z našej stránky, po chvíli prišiel tornovský p. notár, p. farár a grófský úradník, hneď za nimi hlavný slúžny. Veľmi kiselou tvárou poznamenal, že komu jeho žiadneho práva nevidel, a keď predseda oslovil voličov, aby si vyvolili dôverníkov a naša stránka si dvoch menovala, pravákov ani toľko nebolo, že by dva dôverníci boli z nich vystali.

O jedenástej hodine už vyše dve sto voličov odhlasovalo, v najväčšom poriadku.

Cez poludnia dobehol náš pán notár sám, a chcel nás strašiť, že všetkých dovedol čo doma zostali. Ale preukrutného trafikára sa nik nenaľakal. Odišiel jako bol prišiel.

Odpoleďňa len po jednom prichádzali voličia jedine z Hosszúfalu prišlo na našu stranu viacej, pod vedením ich p. farára.

Aj tu bolo vydané komando: že keď zle pôjde musí sa voľajaka mýlka stať. Ale vďaka bedlivosti našich dôverníkov, a obzvlášťne svedomitému a statočnému pokračovaniu predsedy, ani sa len neopovážili probovať dačo zmýšľať.

S radosťou sme zanechali miesto, kde sme náš spravедlivý boj, tak víťazne dokonali. Pokoj a svornosť panuje v obcách. Jedine náš notár sa nevmestí do svojej kože, a osoby našich vyvolených zas všeobecne cteného, nášho pána opáta a farára tupí a kára, kňazov hreší. Len pomaly vojákku!

Mame v rukách také dôvody, ktorými budeme vedieť ta samopašné blúznenie zastaviť, a to nie len na čas, ale raz na vždy. My neradi zničíme ani červíka, lebo srdco naše s kresťanskou láskou a milosrdenstvom je plné, ale hmyz neodbitný, ktorý stále hryzie, premáha trpezlivosť a zničený byť musí. Tedy pozor!
Močončan.

Bošáče, 1895. 14-ho nov.

Prevelebný pán Redaktor!

V čísle 45. (nov. 7.) novin „Felsővidéki Ujság“ zvaných, uverejnený bol jedon chýr, ktorý dľa hodnoverných zpráv mojich pôvodne tri listy obsahoval a opravdivým článkom mal byť, ktorý ale i „F. U.“, nielen že zkrátil, ale len medzi chýry položil. Článok ten

o prvom občianskom sobáši jedná, a len druhá, nasledujúce znejúca čiastka nás zaujíma: „V tomto okrese napriek búrenia „Kresťana“ — ľudová stránka predseda sa zmôcť nevedela, ponevác dobré zaobchádzanie s ľuďmi okresného notára matrikára, jako i duch vlastenecký dvoch tam účinkujúcich kňazov zlomily tyto malicherné, a s jejich stavom sa neznášajúce zásady.

S príkladom nasledovania hodným zachádzali s ľuďom Czihó a Holuby kňazy; jako naozajski duchovní otcovia napomínali ľud k poslušnosti tohoto zákona presvedčenými súc, že ucta zákona je povinnosťou kresťanskou. — Bohužial, veľmi malokňazov stojí na tejto výsosti stavu svojho. My (dokonále) s radosťou uznáme vlastenecké účinky jak pastiera duchovného, tak i matrikára.“

Ani na spisovateľa, ani na sám ten chýr by som nebol vzal ohľad, keby nebol býval práve v takých novinách uverejnený, ktoré ľahko do rúk spoludruhov pána farára Jána Czihó, alebo do rúk katolíkov, ktorí s ním spolucití, prísť môžu, a ktorí by sa nad tým dozaista pohoršit museli, že p. farár je nepriateľom ľudovej stránky, a že na zákony cirkevopolitické rozlobený ľud tým tíši, že s nimi sa uspokojit je povinnosťou kresťanskou. — V méne p. farára toto za jednoduchu pomluvu vyhlasujem, ponevác p. farár s telom i s dušou ľudovej stránke prináleži; ba i mňa, ktorý som utvorenie kruhu katolíckého a s pomocou tohoto i sriadenie ľudovej stránky v obci našej z veľkej stránky z evanjelikov pozostávajúcej na seba vzal, nie len oduševňuje, ale mi i všemožným spôsobom pomáha; zásady tejto stránky za potrebné, a jedine také uznáva, ktoré ľudu prospešné byť môžu. — Poslušnosť tomuto zákonu prináležiacu nikdy povinnosťou kresťanskou nedržel, ačkoľvek dľa žiadostí lista pastierskeho napomínal ľud aby i predpisu zákona svetského zadosťučinil, vždy pripomenúc, že to len z násilnosti, a preto, aby deti o práva občianské olúpené neboly.

Ináč mu odkazuje, aby o vlasteneckom duchu p. farára nikdy viac svedectvo nevydával, ponevác pán spisovateľ tohoto vytečného článku, ktorého len výťah, aj to len medzi chýrmi uverejnený bol, za vlastenectvo slobodomyslenie drží, v ktorom páde sa p. farár z vlastenectva, ktoré on zase za účinnú lásku vlasti a národa drží, vďačne zrečie. Uznánie p. spisovateľa podobne nepotrebuje. Veď na konci článku už i tak len o uznáni jednému duchovnému pastierovi prináležiacem hovorí, a p. farár v tej blaženej nádeji žije, že p. spisovateľ jeho ráčil vynechať, jako dozaista mňa tam, kde o búreni Kresťana vypráva.

Riadky moje s tým povzbudzovaním zavieram, aby ho tento nezdar prvého verejného vystupenia na poli literárnom nezarmúti ponevác ho ujstítť môžem, že jeho články chválu kňazov liberálnych alebo špínenie kňazov opravdivých obsahujúce „F. U.“ vždy vďačne uverejní — medzi chýrmi.

Ale preto silnu mám predca nádej, že i u nás bude žiť a kvitnuť ľudová stránka. Nech žije!

Anton Rezán, kaplan.

Z Podkriváňa (novohradská st.)

Prevelebný pán Redaktor!

Ponevác my nie pod tým velebným liptovským, ale len novohradským Kriváňom, totižto celkom na hranicu stolice vyhraní, živoríme, nie je čudno, že o nás nikdo nevie a nehovorí, a keď by sa aj našiel človek na naše polozenie zvedavý, jestli meno obce naše

očuje, — zasmejte sa a ľal sa nepýta. Ale tejto nevšmavosti o našu dedinu teraz je už koniec, lebo teraz aj my sme už jedna z tých moderným požehnaním oblažených obcí.

Pred dvoma totižto mesiacmi previezol tadiaľto náš „tatík“ Bánffy jeden wagon „podchvostníkov“ do Zvolenskej stolice, aby ich tam veľkodušne rozdal. My tiež príleteli sme na štáciu a prosili ho o jeden aspoň taký „podchvostník“; ale nám nedal, len v chytrosti — bo „cúg“ dudnel — prislúbil, že za tú peknú mu preukázanú úctu — pošle nam nezadlho ešte peknejší dar, totižto jedného ceľkom vystrojeného žrebca, a s tým . . . „ab“ pohnúl sa „cúg“ do zvolenskej.

Slúb svoj „tatík“ náš chytro vyplnil, a sotva že sme sa vzparáľali, už slúbený žrebec pricváľal. Ale kde ho ubytovať? Obecná „konica“ je malá a on doviedol zo sebou aj t i k . . . ly . . . No postáral sa o byt sám. a my ani by sme nemali nič proti nemu, lebo je echt fajta, z opravdivej krve „tatíkovej“, len bieda je k nemu sa priblížiť, lebo ako náhle sa oštverní, zaraz rečce, nohami dupoce a kope tak, že sa každý vzdialíť musí. Na všetkie farby sa hneva, a len bielu jako tak znosiť; a jako moja súseda v bielej „kápke“ (čepci) si musí sadnúť pod kravu, keď chce, aby jej mlieka cvrkla: tak aj k tomu onému v bielj sukni musia sa dostaviť tie, ktoré si žiadajú civilné ofrskánie.

Len to je d bre, že sa už nasýtil a nenuchá už teraz — jako jeho kamarát po hlavách rozmarinových, alebo — čo je pred ním jedno — slamené vence.

Za tento veľký dar milého „tatík“a našeho tým sa chceme odplatiť, že v čas tisíc ročnej výstavy, chystáme sa mu poslať náš Kriváň aj z dierou — tunelom — v ňom, aby celému svetu môhol ukázať aspoň jednu čia tku z tej modly, ktorej sa on klania, totižto: ortodoxný žido. ský nos — in natura. *Trhanovec.*

Ružomberok 1895. 25-ho no. r.

Veľbný Pane !

Najnovšie utvoríť sa má „potravný Spolok“ u nás v Ružomberku, tento do takého strachu nahnal našich krivonosov, že keď začali vajkať a pach rebíčkový badať, počul ich až hlavný župan, hen vo Sv. Mikuláši. Keď sa tak nafakali, domysleli sa, že sa budú všemošne brániť, aby nepadli jako múry Jericha!

Ach ľala v tom ľaku napadlo im nasledovné usrozmienie, ktoré rozposlali na všetky mlyny:

Zaiste vám známo, že následkom cirkevno politických liberálnych zákonov so zárukou ľudovej strany na mnohých miestach a tak aj u nás povstaly, katolícke potravne spolky, ktorých rovným cieľom je, skrze sjednotenie odberateľov v jednotlivé malé spolky už jestvujúce vrstvy kupecké. na kolko a kdekolyek len možno, zničť.

Následkom toho, ponevác kupecký stav oproti takýmto hrožiacim pohybom — boj s výsledkom len vtedy začiať môže, keď údovia kupectva odložiac vlastný zisk ruka v ruke pokračovať budú; — my kupcovia okresu ružomerského usrozumeli sme sa v tom, že tieto potravne Spolky všetkými možnými prostriedkami spoločne napádať budeme, a z tej príčiny žiadon z nás s nimi ani direktne ani indirektne do kupeckého potyku vstupíť nesmie, — tak, žeby sme týmto Spolkom články k ďalšiemu odpredaju ani direktne neprepustili ani k zaopatreniu týchto článkov nedopomohli

Toto naše usrozmienie a smluva, má len vtedy zvláštne, čo sa týka odpredaju múky, praktičný zámer

a výhľad výsledku, keď nás sláv. Správy mlynov v boji so Spolkami potravnými napomáhať budú.

V náhlade, že tieto škodlivé pohyby na vidomoči zvláštne kupeckému stavu škodíť chcejú, a dres zajtrá aj veľiko produktívne kupectvá pri týchto pohyboch škodu trpeť budú — preto všeobecná zásada celého kupectva, je tieto úmysle každým možným spôsobom a prostredkom, utlačiť.

S odvolávaním sa na naše mnohoročné osobné ochotné námahy za záujmy mlynov: pohľadávame sl. s rávu, tak vo vlastnom, jako i v mene všetkých mestských a okolitých kupcov: Aby sl. správa napomáhala nás v tom našom pravom boji, oproti potravným spolkom, za všeobecné záujmy kupectva, a aby aj st. práva ani direktne ani indirektne do kupeckého potyku s tymito spolkami nevstúpila, a aby všetké prichodiacie direktne otázky, a objednavania od týchto spolkov alebo jich úradníkov aj od sl. správy do povahy brané neboly.

Úfame, že táto naša žiadost vyplnená bude, v tej istej nádeji, že keď my všetké tunajšie potravne potreby v rukách držíme, následovne ani sl. správa obávať sa nemá, jakoby Vaše záujmy utrpely.

Pohľadanie opätujúč značime v Ružomberku v novembri 1895.

Vilhelm Kuffler, Firma: J. Kleim, Jakob Fuchs, Moric Fisch, Joseph Kohn, Ignác Kohn, Samuel Eichel, Ignác Rosensweig, Samuel Grusbak, Albert Hexner, Sali Immerblum, Sidonie Hexner, z Oszady, Ignác Hexner a Max Hexner židia z Teplej.

Hľa môj milý ľude! od rokov bolo poukazované na tvojich nepriateľov, úžerníkov a ty si bol hluchý! Povstaň už raz a vydrap sa z pazúrov!

Tito židia a jich spoločníci so zárukou, liberálcov a vládnej strany. pod štítom samého hlavného župana, ktorý by mal byť tvojim ochrancom, a so zárukou služnovecov a notárov na tom stojá, aby tieto spolky a zvláštne nastávajúci spolok ružomerský, ktorého sa najviac bojá, všemožne ešte v kolíske udusili a utlačili. Tedy na toľko vzrástla bezočivosť židovská, že ti rozkázať chce, aby si sa ani brániť, neopovážil. Povážiť by si to mal zvláštne senátor čerňovský Jozef Bacskor, ktorý, preto, že mu p. slušný a p. notár líškave hovoria „pane senátor!“ nehaňbí sa slabé ženy, po služnovských kanceláriach vodiť, tam na ne žalovať a v služnovských kanceláriach s nimi inkvizíciu vyvádzať, preto, že keď bol tam p. notár, matrikár, za liberálov kortesovať, opovážily sa na ulicu výnsť a na neho sa dívať.

Hľa, pane senátor, vy tiež máte spolok potravny, tento a aj Vás chcejú utlačiť tí, ktorým vždy a všade po ruke idete, za civilné manželstvo, za recepciu židov za nezabožstvo hlasujete — a vašich kňazov, ponevác sa opovážia vaším občanom pravdu hlásať — nenávidíte a jich podkopávate a z tej nenávisti a hnevu aj kázne zanedbávate!

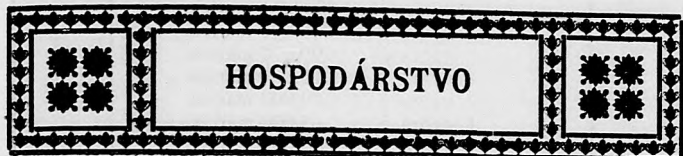
Zpomôž si ľloveča aj P. Boh ti pomôže! hovorí prislovie; zpomôžte si, bratia, spolkami a aj Pán Boh vám pomôže vydrapať sa z rúk židovských, aby pred tymito spolkami, jako padali „múry Jericha“ pred židami!

Milolín.

VYOBRAZENIE

Skrivodlivo prenasledovaný krest. katolíik v tom nachádza najväčšiu útechu keď o nekonečných mukách Boha-ľloveka rozjímá, ktorý tak krásne pripravil svojich nasledovníkov na toto reknúť;

»Keď mňa prenasledovali, i vás prenasledovať budú, lebo učedník neni nad majstra svojho.« Ale k poteche mu môže slúžiť i to, keď môže najšť nejakého cirenejského šimona, ktorý vtedy, keď pod bremenom skrivodlivých prenasledovaní klesa, mu na pomoc prispeje a ho vo snášaní križa napomáha. Náš pán Kristus našiel jedného cirenejského šimona. Tak je to božia milosť, že teraz, v tomto pokazenom svete človek pre ohlašovanie nauky Kristovej prenasledovaný, nie jedného, lež tisíce pofutujúcich šimonov a Verón nachádza, ktorí ho posilňujú, pot jeho trápenia utierajú. Či keď toto zkusí, nepride mu na um, potecha majstrova, že on neopusti v trápení svojho nasledovníka? je nekonečne milosrdný, nekonečne dobrý je náš Pán Boh, len tešiť sa môžeme, keď preňho sme prenasledovaní. Nech nás tedy prenasleduje zlostný svet. Držme spolu, tešme sa vzájomne a pomáhajme si, vtedy sa ničoho báť nemusíme. Kresťanský prenasledovaný ľudu, vojsko Kristovo! Tvoj vodca premôhol svet, nemáš sa čeho báť, trp a úľaj!

HOSPODÁRSTVO

Poprava našich sliepok.

U nás pôvodné sliepky sú tie malé, ktoré po kopanicách a v menších dedinách ešte vo veľkom počte sa nachádzajú. Poprava jakosti týchto sliepok nenie tak ľahká, ako by si to chytrák myslel, a je ona s veľkou trpezlivosťou spojená, bez ktorej mi nič nevyvedieme.

Spôsob ale tejto popravky je nasledujúci. V jaseňi povyberáme z dvojročných mladých sliepok malých tie, ktoré v najväčšom počte nás obdarili s vajcami, a ktoré sú z nich najúdatnejšie. I na to berme ohľad, aby ony dľa možnosti jednej verné boly. V zime ich osobitne držíme v miestnosti väčšej, a chovajme ich na dne so zrnom a vo vode kúpaným jačmeňom, alebo krúpami, medzi ktoré kedy-tedy i zeleniny sa môže trocha primiešať.

Dno ači dlážku v chovánku posipme so škrupinou vajcovou na drobno potlčenou, alebo s domu poodpadaným vápnovým pieskom, pretože toho je sliepka k vyvínutiu vajca tak potrebná, ako krava krmy k utvoreniu mlieka. Dovolí-li ale čas, vypustme ich každý deň na prechádzku.

Na jar ale keď ony počnú niesť; povyberajme tie najväčšie a najľahšie vajcá, a týmito podsypme kvôcky.

V prvom pokolení prospešnú premenu ani vo veľkosti sliepok, ani v usilovnosti nesenia vajec neskúsime. Keď ale i s prvým a druhým pokolením tak láskavo a múdro zachádzame, jako som to o tých starých matkách vyše podotknul. vtedy tretie a štvrté pokolenie už na vidom očí sa premeni; barva bude jako uliata na každom hoviatku tá istá, vajcá sa budú ubierať za vyšším počtom; a kuriatka nebudú zakrpatené,

jako zmorené štena; lež ony skoro sa budú vyvíňovať, a tak vyhráme na krme ale i na čase a na vrecku; lebo keď kurá chytro rastie, kratší čas ho musíme chovať a skôr vždy je väčšia cena, jako vtedy, keď už i dedinskí židáci každý deň sa len s kuracinou pasujú. — I pri vajcách je veľký rozdiel, či ich máme v rannom čase, alebo už až vtedy, keď i robotníci si s nimi pri ranajkách v spôsobe praženičky zuby a jazyk mästia. Keď sliepka vtedy nesie, keď 3 vajcá koštujú šesťák; tá stojí za také dve, ktoré už až vtedy nesú, keď za šesťák 6 vajec dostaneme.

Cachtičan.

ODKAZY REDAKCIE.

Vtáčnik Jeden z vašich dopisov pride v budúcom čísle.

Trhanová. Trhanovec, Vďačne uverejňujeme váš dopis, len i častejšie ráčte nás navštíviť.

— Havran. I na druhý ráz prosíme o zpravu.

Hrabušice. Váš dopis sme dostali, ale pre mnoho iných článkov neprišiel ešte naň rad. Len trpezlivosť.

Szénávár. Džan. Vďačne i po druhý krát!

Praha. V. Š. Milerád by sme vám pomohli, ale predbežne neni na to vyhladu, aby Kresťan stal sa denníkom, teraz ani takého prameňa nemáme, z ktorého by sme nečo pre vás črpať mohli; vašu prácu prezreme a ešte raz Vám okaz pošleme.

Báčújfalu. J. V. Vítame Vás, že ste sa pripojil k nám a ráčte nám i častejšie písať a našu vec rozširovať.

Unín V. P. H. Váš dopis sme dostali, ale pre mnohé iné sme posávad nemali miesta v našich novinách, jako ste to môhol i z odkazov Kresťana sa dočítať.

Beziny. V. P. H. Veľmi vďačne by sme Vašej žiadosti vyhověli, len keď by miesta bolo.

Bukovina-Podskle. J. K. Jaknáhle prehladneme dotýčný článok, hneď ho aj uverejníme.

Zuberec. Ch. I prvý i druhý váš list sme dostali; pretože ale vaše listy neni sú súčasť do novin, preto sme ich neuverejnil; vlastne ani to sme sa z vašich listov nemohli dočítať, odkiaľ píšete, a kde bývate, len tak asi myslíme že v Zuberci.

Pudmerice. T. Stane sa po vašej vôli.

Haličan. List váš neuverejníme síce, ale vo vašich úmysloch Vás len upevníť a potvrdiť môžeme.

Lopér. J. M. V budúcom čísle váš list uverejníme.

Žilina. P. O. P. J. Na vašu otázku Vám následovne odpovédáme; Boli sme na klinike v tunajšom Pasteurovom ústave, kde besnotu lieča, a rozpovedeli sme pánu professorovi tak tú vec, jako sme to v 48 čísle »Felvelikého Ušiaka« čítali. P. professor dal nám túto odpoveď: Jako zo znakov poznávam, na »Felvilikom Ušiaku« skutočne besnota »vypukla, tak zvaná »lissa canina,« čo je ešte horšie než keď sa pes zbesnie, a že je tu ešte jedno prázdne miesto pre zbesnených, aby ste tedy nemeškal, ale čím skôr toho »Felvelikého Ušiaka« sem poslal, možno že sa ešte vyľieči. ale k tomu je malá nádej, lež pravdepodobne na tej besnote i zdochnúť musí. Zvláštne to sa mu zdalo byť nebezpečným, že tomu, »Felvelikému Ušiakovi« Jaknáhle zazre Kresťana, sa papula od vzteklosti pení. Tešil nás p. professor, že ačkolvek »Felveliký Ušiak« dozaista na tej vzteklosti zdochnúť musí, že jeho nemoc ani Kresťana ani nikoho sa nechytí, ale že predsa, aby sme sa i my i ktokolvek iný chránili toho »Felvelikého Ušiaka« lebo že jeho besné peny sú oškľivé a prenáromne smrďavé a hnusné, tak že človekovi ľahkoby sa môhol žalúdok prevrátiť od hnusoby. Tedy pozor!

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.65—7.10 zl. Raž 6.30—6.40 zl. Jačmeň na krm 5.00—5.20 zl. do pálenie 5.50—6.30 zl. na várku 6.80—8.00. Oves: 6.10—6.50. Kukurica 0.00—0.00 Proso 5.40—5.75. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.75—9.25. Koprné semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.25—8.75. tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.25—8.75., tarkavá 6.00—6.00. Šošovica 6.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistá 13.00—00.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 1.70—1.80. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.30—3.00. Slama. Na postielanie: 1.20—1.45. Žup 1.50—1.65.

6. Siatie: Červená ďatelina 35—45. Lucerna 38—44 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: a. 2034 hospodárskych volov; 579 dojných kráv. Následovné boly ceny: Vyborená pára volov do jarma do 279—320 zl. Dojné kravy: za ječdon kus 60—140 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4725 kusov oviec. Ceny: 12—14.00 zl. za páru, a 13—16 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogram 53—56. V salašoch 3663 kusov bolo umiestnených.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 32—40. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 55—65.50., udená 60—60.50 zl.

9. Remeň funtový 152—185, tery 150—170.

10. Kraviny vrázkované 180—210.

11. Pytlinky 255—260.

12. Tefaciny najl. víksovky 430—450, stredné 355—365 fažené a vrázkované 340—355, blysk remeň najlepšie 160—165 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

OZNAM.

Ponevác sa nám tohoto roku málo vína urodilo, na vedomosť dávam cteným šenkárom i kupovačom vína; komu jest možno teraz si vína dobrého zaopatřit, s ten nech si kúpi prvej ruky od dorábača vína! Aby n nebol prinútený od židov prekúpné vína kúpoavť.

Súctou

KAROL WURFL

ZAOBERATEĽ AJ DORÁBAČ VÍNA. 3—3

V RACÍZDORFE Č. 132 PRI PREŠPORKU.

Potrebujem

jedného korrespondenta pre obchod, ktorý je v maďarčine, v nemčine a v slovenčine dokonale zbehlý. Podmienky: má byť katolík, a spoľahlivý robotník. Odporúčania s oprotivnými vyminkami a s dôkazami intelektuálnej a morálnej schopnosti nech besprostredne ku mne sa pošlú.

JÁN KRALIČEK

drevokupec 3—3

V RUŽOMBERKU.

OZNAMY

pre naše noviny výlučne
oznamovacia pisáreň

Viléma Friedensteina

BUDAPEŠŤ,

Teréz-körut č. 3. prijíma.

Hlavná výhra
prípad.
500,000
mariek.

O z n a m
šťastia

Výhry
poisťuje
štát.

Pozvanie k súčasťneniu sa na výhrach

veľkej peňazovej loterie od štátu Hamburgu poisťenej na ktorej.

10 millionov 981,720 mariek

istotne musí sa vyhrať.

Výhry tejto výhodnej peňazovej loterie, ktorá podľa návrhu len 112,000 žrebov obsahuje, sú následovné, totiž:

Tá najväčšia výhra je prípadne 500,000 mariek.

Prvá výhra	300,000 mariek.
1 výhra a	200,000 mariek.
1 výhra a	100,000 mariek.
2 výhry a	75,000 mariek.
1 výhra a	70,000 mariek.
1 výhra a	65,000 mariek.
1 výhra a	60,000 mariek.
1 výhra a	55,000 mariek.
2 výhry a	50,000 mariek.
1 výhra a	40,000 mariek.
3 výhry a	20,000 mariek.
21 výhry a	10,000 mariek.
46 výhry a	5,000 mariek.
106 výhry a	3,000 mariek.
226 výhry a	2,000 mariek.
822 výhry a	1,000 mariek.
1325 výhry a	400 mariek.
20 výhry a	300 mariek.
132 výhry a	200, 150 mariek.
38050 výhry a	155 mariek.
7990 výhry a	134, 100, 98 mariek.
7448 výhry a	69, 42, 20 mariek.

Spolu **56,200** výher, a prídu za niekoľko mesiacov v 7 oddeľeniach k istému rozhodnutiu.

Hlavná výhra 1-nej triedy obsahuje **50,000** mariek, vstupuje v 2-tej triede na **55,000** mariek, v 3-tej na **60,000** m., v 4-tej na **65,000** m., v 5-tej na **70,000** m., v 6-tej na **75,000** m., v 7-mej na **200,000** m., a s odmenou **300,000** m. prípad. na **500,000** m.

Na prvé výhrove ťahanie, ktoré je úradne určené, 12. dec. 1895. stojí

Celý pôvodný žreb len 3 zl. 50 kr.

Pol pôvodného žrebu len 1 zl. 75 kr.

Štvrtka pôvodného žrebu len — zl. 90 kr.

Každý z účastných dostane odo mňa po výťahu hnedky úradný soznam bez toho, že on musel písaf.

Rozvrh losovania so štátnym erbom, na ktorom vkladky a podelenie výher na 7 tried je vidno, popredku zdarma posielam.

Vypĺacanie a rozposilka výhrových peňazi odo mňa zrovna na patričných rýchlo a v najprísnejšej tajnosti sa deje.

Objednenia prosím poštovou poukázkou alebo i doberkou.

Nech sa tedy, komu sa ľubi, obráti s jeho nariadením pre najbližšie ťahanie, hneď, predsa až do

12. decembra toho roku

dôverne na

JOSEFA HECKSCHER,

bankár a smenková účtovna v Hamburgu.

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

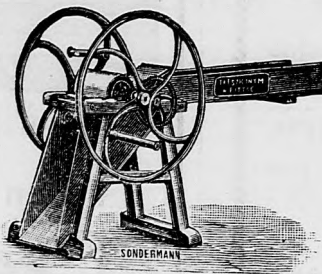
Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a troma nožmi

č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—

s jedným pohonným kolom
a štyrma nožmi

č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

s dvoma pohonnými kolami
a troma nožmi

č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—

s dvoma pohonnými kolami
a štyrma nožmi č. III. zl. 36.50.

IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláťačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláťačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníku.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešákom na plevy a s 12 riečicami — — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyľia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—

Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymršťvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným rylom — — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné píly (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr.	25	50	100	150	200	300	500	750	1000
	cena zl.	10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

— Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI —

MICHAL TRESKOŇ

18-18

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BIT TSE, TRENCSÉN MEGYE.)

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

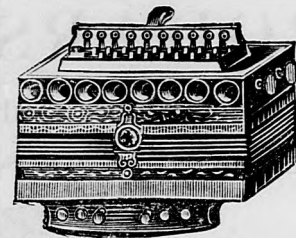
ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Zázrak priemyslu!

Len 2 zl. 50 kr.

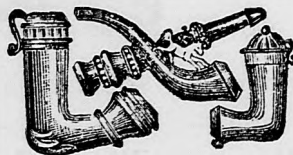
Dva zl. 50 kr.

najlepšie
HARMONIKA
hudebného závodu

s 10—12 závormi s tremolovou a hrubou kontrolou, čisto ladená, stále a znamenito vyhotovená, na ktorej sa dá každý kusok zahrať. (V obzvláštnom stave 3.50, v najlepšom 4.50 a 5.50.)

Jeden kusok stojí len 97 kr.

Cigárnik v najlepšej akosti; utešeno kresleno a vyrezovano, jeden kusok len 97 kr. — Tabákový cigárnik z obzvláštného meršánu, krásnený opravdivým čínskym striebrom v 30 rozličných podobách; jeden kusok 97 kr.

Peniaze vopred prosíme alebo s doberkou. Objednanie nižšie 2 zl. požaduje, aby sa peniaze vopred poslaly.

RABINOVICZ WIEN

Maximilianstrasse Nr. 3/3. N.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaná na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výtah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knižičky pre údy občianskych spolkov a knižičky splácováče.

☞ Kus týchto 12 stranových knižičiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarňi alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.